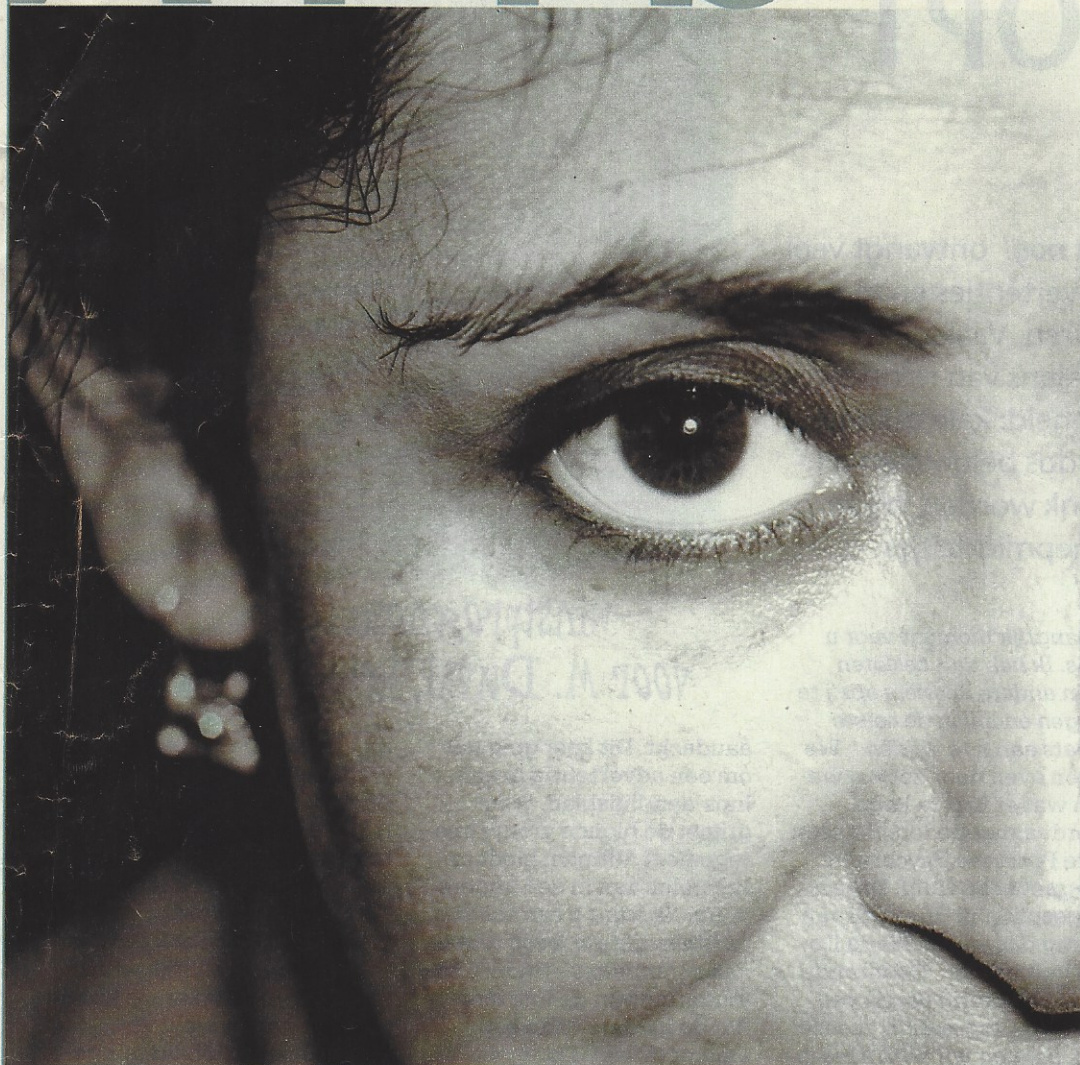

Khadija

Arib

'Ik wacht

Khadija Arib (38) werd in 1994 lid van de PvdA, de partij die volgens haar familie opkwam voor mensen die het moeilijk hadden. Haar vader sprak vroeger thuis – in gebrekkig Nederlands – vol ontzag en bewondering over 'die kale man': Den Uyl.

Vijftien was ze, en razend op haar vader, toen hij zijn vrouw en dochter in 1976 vroeg naar Holland te komen. Rotterdam was vreselijk: saai, leeg en flets in vergelijking met het vrolijk drukke Casablanca waar ze opgroeide. Ze miste bovendien haar vriendinnen. De eerste weken weigerde Khadija koppig haar koffertje uit te pakken, maar ze ontdooide, leerde razendsnel de Nederlandse taal en werd actief in het buurt- en welzijnswerk.

'Het was de tijd van de grote gezinshereniging. Veel vrouwen ondergingen hetzelfde lot als wij. In het hele land werden stichtingen opgericht speciaal voor de opvang en begeleiding van gezinnen. Als je kon lezen en schrijven kreeg je een baan. Ik gaf alfabetiseringscursussen aan vrouwen en toen ik achttien was draaide ik al een spreekuur voor een groep van dertig man die regelrecht uit de moskee naar mij toekwam. Het was wel moeilijk – ik was jong en vrouw – maar ook heel leerzaam.'

'Jong, mooi, allochtoon en lid van de PvdA,' jubelde Ferry Mingen toen ze vorig jaar in de Tweede Kamer verscheen. Wat, als ze nu eens lelijk was geweest. Een lelijke allochtoon? 'Tja... weet ik niet.' Ze moet erom lachen. 'Vrouwen worden nu eenmaal eerder op hun uiterlijk beoordeeld. Dat vind ik niet zo erg, als ik een man mooi vind zeg ik het ook. Als ik maar niet het gevoel heb dat het alleen maar daar om gaat.'

Tekst: Ellen de Vries, redacteur KRO's *Vijfde verdieping* op Radio 5 Foto's: Peter Schut

niet tot ik wakker word gekust'

GEWOON DOEN

Ze bezocht later de Sociale Academie, studeerde vervolgens sociologie aan de Universiteit van Amsterdam en kwam bij de gemeente Amsterdam terecht als beleidsmedewerker Zorg en Jeugdbeleid. 'Maar ik ben naast mijn werk ook altijd actief geweest, vanaf mijn 18de zat ik in de vrouwenbeweging. In 1992 heb ik de Marokkaanse Vrouwen Vereniging opgericht. Ik ben gewoon niet het type dat wacht tot ik wakker word gekust. Je moet zelf initiatieven ontplooiën. Ik denk dat die houding te maken heeft met mijn achtergrond. Je krijgt niets gratis. Ik moest alles bevechten. In de Nederlandse samenleving, maar ook in de Marokkaanse. Mijn ouders steunden me in mijn studie. Maar ik heb wel moeten vechten om een vriendje te mogen hebben. Dat is ongebruikelijk en in bepaalde gevallen zelfs strafbaar in de Marokkaanse gemeenschap. Ik wacht niet tot iemand op me afstapt, maar neem zelf het initiatief.'

STRENGE SELECTIE

Arib gaf zich in 1998 op voor het Kamerlidmaatschap en kwam met stip binnen op de kandidaten-

'Je moet
uitkijken
dat je niet
aan het Ka-
merwerk
verslaafd
raakt'

lijst van de PvdA: tussen Rick van der Ploeg en Jan van Zijl in. Er werd gesuggereerd dat ze die hoge plaats te denken heeft aan positieve discriminatie en het voortijdig vertrek van landgenoot Hamida Houda. 'De selectie was heel streng. Je moet in de fractie passen, men kijkt naar je achtergrond en kwaliteiten. Ik zit ook in het partijbestuur en vind het heel belangrijk dat verschillende stromingen binnen de partij vertegenwoordigd zijn: mannen, vrouwen, Turken, Friezen, Limburgers, boeren... Maar dat is nooit het enige criterium. Ik ben geen alibi.' Het leven in de Kamer is zwaar – 50 tot 80 uur werken in de week – maar de collega's zijn aardig en het werk bevalt haar zeer. 'Je moet uitkijken dat je er niet aan verslaafd raakt.' Ze is woordvoerder Zorg (ouderenzorg en thuiszorg), Jeugdzorg, Jeugdgezondheidszorg, en bij Justitie 'doet' ze Jeugdcriminaliteit. 'Nee, migrantenzaken heb ik niet in mijn portefeuille; ik heb er natuurlijk wel een mening over, die breng ik vaak in gesprekken naar voren. Maar ik vind het ontzettend belangrijk dat migranten ook op zaken als gezondheid een visie hebben.'

SLECHT NEDERLANDS

Wordt ze anders bekeken? Moet ze zich aanpassen in de Kamer? 'Nee, ik word niet anders bekeken en ben gewoon mezelf. Ik hecht er ook niet zoveel waarde aan hoe mensen naar me kijken. Ik ga gewoon mijn eigen gang.' Als migrantenvrouw word je immuun voor onaangenaamheden en ontwikkel je je eigen overlevingsstrategie, meent ze. 'Als ik in de tram naast iemand ga zitten die zijn tas stevig vasthoudt, doe ik dat ook.' Ze lacht en diept een andere anekdote op. 'Ik moest op een gegeven moment naar het bevolkingsregister en vroeg de man achter de balie waar ik precies moest zijn. Hij antwoordde: "Jij. Lopen, lopen, lopen... Jij rechts, jij een nummer trekken... daar..." Toen dacht ik: ik kan kwaad worden. Maar ik kan ook een grapje maken. Dus zei ik: "Goh meneer, hoe lang woont u al in Nederland?" "Vijftig jaar, ik ben hier geboren," zei hij trots. "Wat spreekt u dan slecht Nederlands!," riep ik uit. Vroeger had ik veel meer dat opstandige: dat pik ik niet.'

DIPLOMA

Het kabinet is weer gelijmd. Stel dat er nieuwe verkiezingen uitgeschreven werden, wat zijn haar wapenfeiten? 'Waar ik ontzettend trots op

Khadija Arib

ben is dat er nu een actieplan is ontwikkeld voor ouderen die thuiszorg nodig hebben. Ik heb daarvoor een motie ingediend die Kamerbreed steun heeft gekregen. Wat ik verder bij de begrotingsbehandeling heb ingebracht was hulp aan ouderen met psychosociale problemen; daar werd toen 20 miljoen gulden voor uitgetrokken.' Helaas pikten de media dat heuglijke feit niet op. Waar ze wel ruimschoots het nieuws mee haalde was het voorstel om een internaat voor Marokkaanse jongens op te richten.

'Naar aanleiding van de onge-regeldheden in Amsterdam-Oost en -West schreef ik daarover in *Het Parool*. In Marokko is een internaat een heel bekend verschijnsel. Hier wekt het negatieve associaties op, alhoewel ook Lubbers en Van Mierlo op een jongensinter-naat hebben gezeten.

Waar het mij om gaat is, dat er een groep Marokkaanse jongens is die niet crimineel is, maar die wel in de problemen komt als je niets doet. Ze verlaten de school zonder diploma. Ik heb gezegd: de over-

'Ik hecht er niet zoveel waarde aan hoe mensen naar me kijken'

heid moet een voorziening scheppen waarbij die jongeren – intensief begeleid – de school pas verlaten met een diploma op zak. Uiteindelijk is dat het enige waarmee je je in Nederland kunt handhaven. Van Boxtel van het Grotestedenbeleid en Adelmund van Onderwijszaken komen binnenkort met een reactie op mijn voorstel. Mochten ze het afwijzen dan ga ik dit voorstel opnieuw indienen bij de betrotingsbehandeling. Ik heb een Kamermeerderheid voor dit plan.'

TWEE CULTUREN

Arib: 'Nee, mijn kinderen gaan niet naar een kostschool.' Ze is getrouwd met een Marokkaanse man – een arts – en heeft drie kinderen: een dochter van 15 en twee jongens, een tweeling van 14 jaar. 'Ze zitten alledrie op het gymnasium. Ik denk dat het onderwijsniveau van ouders inderdaad bepalend is voor het toekomstperspectief van de kinderen.' Toch is zij zelf kind van gastarbeiders. 'Het is nu aan het veranderen. Ik heb altijd van mijn moeder meegekregen dat ik moet studeren. Zij was analfabete en wilde niet dat ik hetzelfde lot onderging als zij: in de fabriek werken. Dat zie je ook bij heel veel andere Marokkaanse moeders, die misschien niet buiten komen, maar wel vinden dat hun dochter moet studeren.' Zij voedt haar eigen kinderen op met het beste uit twee culturen. Hollandse eenvoud in combinatie met Marokkaanse tradities. 'Ik probeer ze ook iets van de Arabische geschiedenis en literatuur bij te brengen. Ik wil ze meegeven dat ze iets hebben om trots op te zijn. Dat twee talen spreken geen probleem is maar iets bijzonders.'

SOLIDARITEIT

Hoewel Arib niet de moskee bezoekt is de islam belangrijk voor haar kijk op de wereld geweest. 'Wat ik daarvan meegekregen heb is: solidariteit tussen arm en rijk, de zorg voor zieken in de samenleving.' Dat leert ze haar kinderen en verder snuffelen ze op eigen wijze aan het geloof. Zo deed haar dochter een poging te vasten tijdens de ramadan; ze hield het twee dagen vol, de derde dag ging het mis. *Wat als haar dochter met een hoofddoek thuis zou komen?*

'Ik zou het haar niet verbieden, maar ik zou er heel veel moeite mee hebben. Voor de tweede generatie meisjes is een hoofddoek een manier om uiting te geven aan de eigen culturele identiteit. Voor mij – ik heb mijn basisopvoeding gehad in Marokko en de vrouwenbeweging hier – staat het toch voor onderdrukking.' Een piercing zou haar ook niet direct welgevallig zijn. Maar verbieden, nee. 'Ik zal er wel over zeuren.'

GEVANGENISJE

Af en toe keert Arib terug naar Marokko. Tegenwoordig – nu het regime wat milder is – kan ze ongestoord reizen. Dat was anders in 1989. Toen werd ze tijdens een vakantie samen met haar kinderen opgepakt en opgesloten in een cel, omdat ze in Nederland gedemonstreerd had tegen de Amicales (conservatieve belangenvereniging). Ze hebben er gelukkig niets aan overgehouden, maar haar kinderen speelden wel lange tijd gevangenisje: 'Mag ik je paspoort even zien?' Daar worden ze ook politiek bewust van, relateert ze.

Ellen de Vries